

วรรณะชันโรง

วรรณะของชันโรงแบ่งเป็น 3 วรรณะ แต่ละวรรณะมีลักษณะและหน้าที่ต่างๆ ดังนี้ (Schwarz, 1939)

1) นางพญา ลักษณะทั่วไปมีขนาดใหญ่กว่าวรรณะอื่น ๆ ส่วนท้องมีขนาดใหญ่ใกล้เคียงกับส่วนหัวและอกรวมกัน ส่วนของปีกคลุมส่วนท้องไม่หมด ทำหน้าที่วางไข่ควบคุมการปฏิบัติงานของประชากรภายในรัง ถ้าหากรังขาดชันโรงวรรณะนางพญา การทำงานจะไม่มีระบบ

2) ชันโรงงาน เป็นวรรณะที่มีประชากรมากที่สุดในรัง มีขนาดลำตัวเล็กกว่านางพญา มีหน้าที่ทำงานทั้งภายในและภายนอกรัง ชันโรงงานในแต่ละช่วงอายุจะมีหน้าที่ที่แตกต่างกันไป ชันโรงงานที่มีอายุน้อยจะทำงานอยู่ภายในรัง โดยทำหน้าที่ทำความสะอาดรัง สร้างและซ่อมแซมรัง เลี้ยงตัวหนอน ป้อนอาหารแก่นางพญา ส่วนที่มีอายุมากจะออกมาทำงานภายนอกรัง โดยการบินออกไป เก็บน้ำหวาน เกสร และยางไม้ และคาบเศษขยะออกมาทิ้งนอกรัง

3) ชันโรงเพศผู้ บทบาทที่สำคัญ คือ ทำหน้าที่ผสมพันธุ์กับชันโรงวรรณะนางพญา ไม่มีหน้าที่เก็บเกสรและน้ำหวานเข้ามาในรัง มีขนาดเล็กกว่าชันโรงงาน และมีปริมาณน้อย